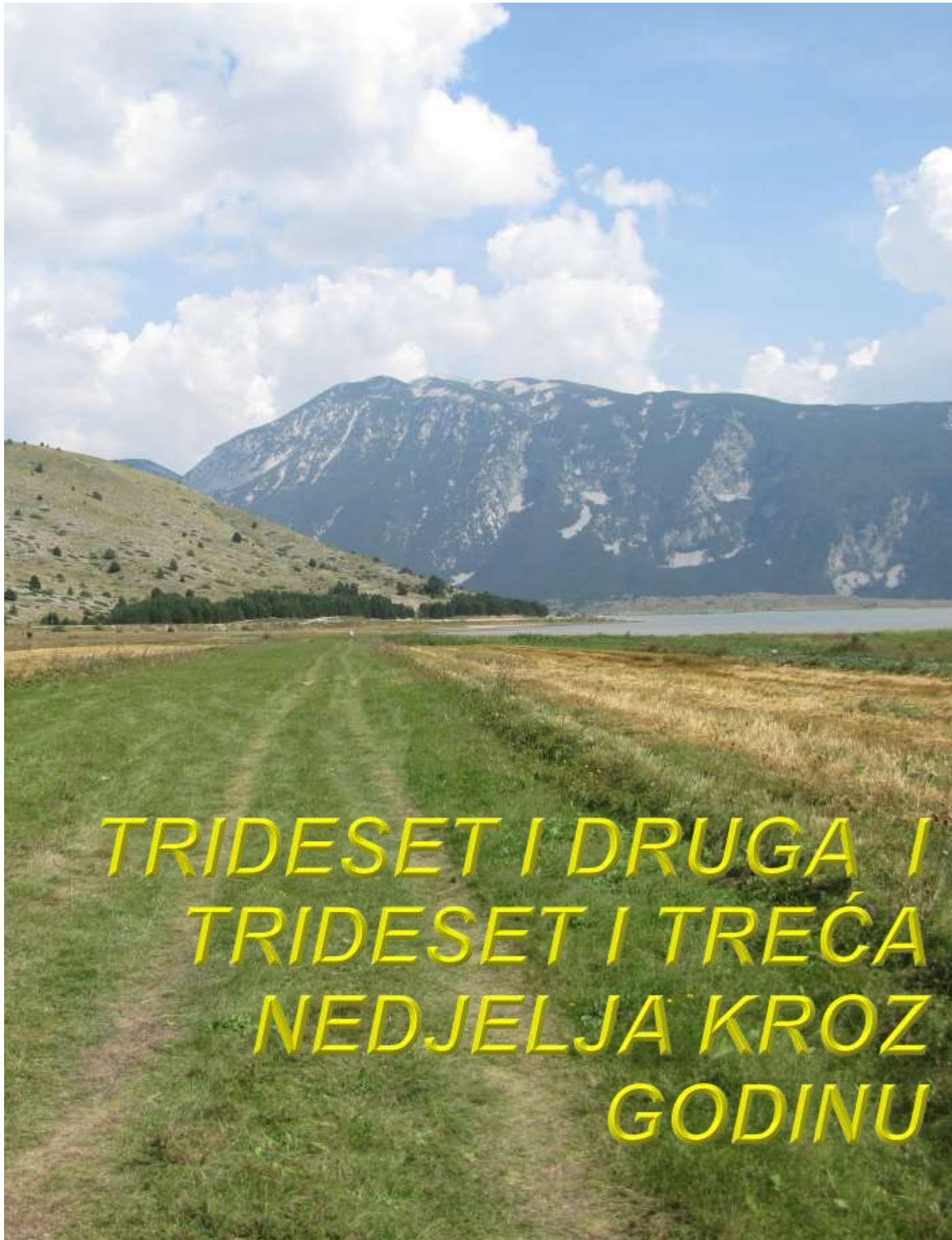

mihael

KAPELNIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

44-45/2019.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANĐELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE**

Godište XIV. (2019.), broj 44-45/(423-4),
XXXII. I XXXIII. Nedjelja kroz godinu,
10. i 17. studenoga 2019.

Kontakt:

VIč. Željko Rakošec, policijski kapelan
tel.: 22 712, 85 682;
e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
tel.: 88 853, 82 805;
e-mail: vbakula@mup.hr

Naslovnica, Teuta, Planina

STUDENI

Ned	10.	XXXII. NEDJELJA KROZ GODINU; Leon Veliki; Lavoslav
Pon.	11.	Martin biskup; Davorin
Uto.	12.	Jozafat; Emilijan; Milan
Sri.	13.	Stanislav Kostka; Stanko
Čet.	14.	NIKOLA TAVELIĆ; Ivan Trogirski
Pet.	15.	Albert Veliki; Berto; Leopold
Sub.	16.	Margareta; Gertruda
Ned	17.	XXXIII. NEDJELJA KROZ GODINU; Elizabeta Ugarska; Igor
		Posveta bazilike sv. Petra i Pavla
Pon.	18.	DAN SJEĆANJA NA ŽRTVU VUKOVARA I ŠKABRNJE
Uto.	19.	Krispin; Severin; Elizabeta
Sri.	20.	Feliks Valois; Edmund; Srećko
Čet.	21.	Prikazanje BDM; Gospa od Zdravlja
Pet.	22.	Cecilija; Cilika; Slavujka
Sub.	23.	Klement; Milivoj; Blagoje

MEDITACIJA
Prihvati grješnika

3

**SLUŽBA RIJEČI -
XXXII. NEDJELJA KROZ GODINU**

UVOD U ČITANJA
Hoćemo li uskrsnuti

4

ČITANJA

Bog nije Bog mrtvih, nego živih.

6

HOMILIJA

Perspektiva

8

**SLUŽBA RIJEČI -
XXXIII. NEDJELJA KROZ GODINU**

UVOD U ČITANJA
Dan Gospodnji

10

ČITANJA

*Svojom čete se postojanošću
spasiti.*

12

HOMILIJA

Pođi s Kristom, a ne za njim

14

PRIČA

Tri nebeska ključa

15

KATEHEZA

Moja vjera
Sakramenti

16

Vjerujem u uskrsnuće tijela

19

NAŠI POKOJNI

22

Mali vjerouaučni leksikon

24

**18. STUDENOGA
DAN
SJЕĆANJA
NA ŽRTVU
VUKOVARA
I
ŠKABRNJE**

Hoćemo li uskrsnuti

Mučeništvo i vjera u uskrsnuće

Udanašnjem prvom čitanju, mučeništvo sedmorice braće pred očima njihove majke događa se u vrijeme seluekovičevske nasilne helenizacije Židova koja je dovela do makabejskog ustanka. Događaj prema mišljenju stručnjaka nije izmišljena legenda, nego pravi povijesni događaj koji se upečatio u pamćenje naroda i prepričavao se na različite načine. No, bitna je poruka istinita, a ona se uz veličanje hrabrosti i isticanje primjera vjernosti koji treba naslijedovati sastoji i u jasno izraženoj vjeri u uskrsnuće mrtvi. Sedmorica braće kao i njihova majka uvjereni su da im smrt neće ništa nauditi. Ljudska ih ruka može ubiti, ali će ih Bog uskrisiti.

S druge strane, za njihove mučitelje, među kojima se posebno spominje kralj, prema riječima četvrtoga sina, nema uskrsnuća na život. To pak ne znači da se njihova egzistencija prekida, nego se govori o kvaliteti uskrsnuća koja je preciznije izražena u Dn 12,2: „Tada će se probuditi mnogi koji snivaju u prahu zemljinu; jedni za vječni život, drugi za sramotu, za vječnu gadost.“

Nemati - imati vjere

Upoticajnim riječima Solunjanima Pavao traži od njih da mole i za njega kako bi mogao ispuniti svoje poslanje. Ne radi se samo o molitvi za podršku i ohrabrenje koje trajno dolazi od

Boga nego i za oslobođenje od ljudi koji se protive navještaju evanđelja. Rečenica „Jer nemaju svi vjere!“ koju primjenjuje na te „nezgodne i opake ljude“ zvuči kao gorko priznanje kako navještaj evanđelja nema kod svih ljudi dobar uspjeh. U tom kontekstu spomenutu rečenicu o onima koji nemaju vjere treba shvatiti kao svjesno i hotimično odbijanje naviještene riječi. No, to ne smije pokolebiti vjernike nego ih još više potaknuti na pozitivan odgovor Božjoj vjernosti koja nikada ne prestaje.

Učenje s ljubavlju

Isusovu raspravu sa saducejima o uskrsnuću mrtvih evanđelist Luka preuzima od evanđelista Marka (12,18-27) i stavlja je u isti kontekst Isusova posljednjeg tjedna kada je danomice naučavao u Hramu. Tako se preko ovoga događaja pogled već usmjeruje prema blizom događaju Isusova uskrsnuća. Saduceji su skupina unutar ondašnjega židovstva, i jedna od njihovih glavnih karakteristika bila je nijekanje uskrsnuća mrtvih. Razlog toga nijekanja bio je taj što saduceji za uskrsnuće nisu nalazili temelja u Pismu, s time da se Pismo ovdje odnosi samo na Petoknjižje, jer saduceji nisu priznavali autoritet drugim biblijskim knjigama. Stoviše na osnovi Petoknjižja saduceji su zaključivali da bi vjera u uskrsnuće dovodila Petoknjižje u jednu unutarnju nelogičnost, zato što bi u tom slučaju Bog čovjeka dovodio u stanje u kojem mu nije moguće vršiti Božji zakon. To pokazuje upravo primjer koji predstavljaju Isusu. Prema zakonu levirata svaki je čovjek bio dužan uzeti udovicu svoga brata ukoliko bi ovaj umro bez djece

i tako je u slučaju koji saduceji navode dotična žena nadživjela sedmorici braće koji su je imali za ženu, a da nijedan nije ostavio djece. Pitanje koje saduceji postavljaju jest komu će ta žena pripadati o uskrsnuću mrtvih, a ono podrazumijeva još jedan propis, a taj je da žena ne može istovremeno imati više muževa, niti više muževa istovremeno istu ženu. Tako uskrsnuće mrtvih, ukoliko postoji, dovodi do nemogućnosti ispunjavanja Zakona.

Na saducejsko domišljato pitanje Isus u Lukinom opisu događaja odgovara s puno mudrosti i obazrivosti. Nema prijekora „Niste li u zabludi zbog toga što ne razumijete Pisama ni sile Božje“, koji nalazimo u Mk 12,24, nego Luka odmah donosi Isusov odgovor koji se sastoji od dva dijela.

U prvoj Isus želi reći kako je život poslije uskrsnuća jedan sasvim novi način egzistencije. Ženidba i udaja samo su za djecu ovoga svijeta, čemu je potvrda već to da se žena nakon muževe smrti može ponovno udati. No, poslije smrti i uskrsnuća vlada novi red stvarnosti te se vjera u uskrsnuće zapravo sastoji upravo u vjeri u drugčiji način postojanja.

U drugom dijelu svoga odgovora Isus navodi primjer iz Petoknjižja, to jest Pisma koji su saduceji priznavali, i baš tu nalazi temelj za vjeru u uskrsnuće mrtvih. Radi se o odlomku o grmu, točnije o Izl 3,6 gdje se Bog Mojsiju predstavlja kao Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljev. Isusov dodatak „A nije on Bog mrtvih, nego živih. Ta svi njemu žive“ (r. 38) jasna je uputa kako treba razumjeti taj navod. Naime, budući da su u vrijeme kada se Bog objavio Mojsiju u gorućem grmu spomenuti praoci bili već odavno mrtvi, onda se njihov život u Bogu treba shvatiti upravo u smislu zagrobnog života, a Isusov zaključak mogli bismo objasniti postavljajući sljedeće pitanje: Kakav bi to bio Bog koji bi praoce poput Abrahama, Izaka i Jakova, a preko njih i čitavo njihovo potomstvo, pratio tijekom čitava života, a onda ih napustio u času smrti? Takav Bog nije Bog Isusa Krista. Bog koji se objavio u Isusu Kristu jest vjeran Bog s kojim se zajedništvo nikad ne prekida, premda se mijenja način našega postojanja.

Prvo čitanje:
2Mak 7, 1-2.9-14

Kralj svijeta uskrisit će nas na život vječni.

Čitanje Druge knjige o Makabejcima

Uone dane: uhvatiše sedmoricu braće zajedno s njihovom majkom. Kralj naredi da ih biju bičevima i volovskim žilama: htio ih je prisiliti da jedu zabranjeno svinjsko meso. Jedan od njih progovori u njihovo ime:

- *Što nas želiš pitati i od nas saznati? Radije ćemo umrijeti nego da prestupimo zakone svojih otaca!*

Drugi izdišući reče:

- *Ti nam, zlikovče, oduzimaš sadašnji život, ali će nas Kralj svijeta, zato što umiremo za njegove zakone, uskrisiti na život vječni.*

Poslije njega mučili su trećega. On spremno isplazi jezik kad su zatražili i hrabro pruži ruke. Junački reče:

- *Od neba sam primio ove udove, ali ih zbog njegovih zakona prezirem i nadam se da ću ih od njega natrag dobiti.*

I sam kralj i njegova pratnja zadiviše se hrabrosti mladića koji je prezirao muke.

Kad je taj preminuo, podvrgli su četvrtoga istim mukama. Prije nego što je izdahnuo, reče ovo:

- *Blago onom koji umre od ruke ljudi, u čvrstoj nadi koju ima od Boga: da će ga Bog uskrisiti! A ti - za tebe nema uskrasnica na život!*

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam
Ps 17, 1.5-6.8b.15

Kad se probudim, Gospodine, naužit ću se pojave tvoje.

Počuj, Gospodine pravedni,
i vapaj mi poslušaj,
usliši molitvu iz usta iskrenih!

*****

Korak mi čvrsto prionu za tvoje staze,
ne zasta mi nogu na putima tvojim.
Zazivam te, Bože, ti ćeš me uslišiti:
prikloni mi uho i čuj riječi moje.

*****

Sakrij me u sjenu krila svojih
a ja ću u pravdi gledati lice tvoje
i kad se probudim,
naužiti se pojave tvoje.

*****

Drugo čitanje
2Sol 2, 16 – 3, 5

Utvrđio vas Gospodin u svakom dobru djelu i riječi.

Čitanje Druge poslanice sv. Pavla apostola Solunjanima

Braćo:
Sam Gospodin naš Isus Krist i Bog, Otac naš, koji nas uzljubi i koji nam po milosti dade trajno ohrabrenje i dobru nadu, neka ohrabri vaša srca i neka ih učvrsti u svakom dobru djelu i riječi!

Uostalom, molite, braćo, za nas da riječ Gospodnja trči i proslavlja se kao i u vas i da se oslobodimo nezgodnih i opakih ljudi. Jer nemaju svi vjere! Ali, vjeran je Gospodin koji će nas učvrstiti i sačuvati od Zloga. A uzdamo se, u Gospodinu, u vas: da vršite i da ćete vršiti ono što vam zapovijedamo. A Gospodin neka upravi srca vaša k ljubavi Božjoj i postojanosti Kristovoj.

Riječ Gospodnja

Evangelije
Lk 20, 27-38

Bog nije Bog mrtvih, nego živih.

Čitanje svetog Evangelija po Luki

Uono vrijeme: Pristupe neki od saduceja koji niječu uskršnuće i upitaše Isusa:

- *Učitelju! Mojsije nam napisao: Umre li bez djece čiji brat koji imaše ženu, neka njegov brat uzme tu ženu te podigne porod bratu svomu. Bijaše tako sedmero braće. Prvi se oženi i umrije bez djece. Drugi uze njegovu ženu, onda treći; i tako redom sva sedmorica pomriješe ne ostavivši djece. Naposljetku umrije i žena. Kojemu će dakle od njih ta žena pripasti o uskršnuću? Jer sedmorica su je imala za ženu.*

Reče im Isus:

- *Djeca se ovog svijeta žene i udaju. No oni koji se nađoše dostojni onog svijeta i uskršnuća od mrtvih niti se žene niti udaju. Zaista, ni umrijeti više ne mogu: anđelima su jednaki i sinovi su Božji jer su sinovi uskršnuća.*

A da mrtvi ustaju, naznači i Mojsije kad u odlomku o grmu Gospodina zove Bogom Abrahamovim, Bogom Izakovim i Bogom Jakovlevim. A nije on Bog mrtvih, nego živih. Tà svi njemu žive!

Riječ Gospodnja

Perspektiva

Mjesec studeni se u našem kraju rado naziva „mjesecom mrtvih“. Ne samo stoga što priroda odlaže svoje ljetno ruho te se sada pokazuje sa svoje tihe, skoro mrtve strane, nego i što nas dani spomena na pokojne upućuju da se za njih molimo i na njih mislimo. A oboje, i priroda i dani spomena na pokojne, podsjećaju nas i na vlastitu prolaznost. Život na zemlji ima svoj kraj, stoga je okružen tamom pred kojom čovjek istodobno stoji začuđen i uplašen. Stoje i tko je čovjek? Kamo ide? Iz čega može crpsti svoju nadu?

Čudno pitanje

Možda je slično raspoloženje bilo povodom da su saduceji, značajna skupina u židovstvu Isusova vremena, našem Gospodinu postavili pitanje. Možda su intenzivno odgonetali čovjekovu budućnost, ali u predodžbi o uskrsnuću od mrtvih nisu nalazili prihvatljivo rješenje. Umjesto da jednostavno i ponizno formuliraju svoja razmišljanja, dolaze pred Isusa s čudnim pitanjem koje vjeru u uskrsnuće čini smiješnom. Dolaze preda njih izmišljenim slučajem. Žena je imala sedam muževa, svaki od njih je umro. „I

sada, Isuse, reci nam“, tako bismo gotovo provocirajući mogli reći, „čija žena će onda biti pri uskrsnuću? Svi su je imali za ženu.“ Isus odgovara na to pitanje s velikom strpljivošću, ukazujući im na razliku između zemaljskog i nebeskog života. Vječni je život, prema Isusovim riječima, život koji se ne može opisati mjerilima svjetovnog i ljudskog razmišljanja. Stoga, kaže Isus, u vječnom životu nema braka, budući da je on vezan za zemaljski život. Isto tako, tamo nema smrti, suza, trpljenja, boli. Ljudi će nakon uskrsnuća biti slični anđelima i tako će živjeti u stanju koje nadilazi čovjekovu moć predočavanja.

Isus najprije ukazuje na lako shvatljivo načelno. Ali sljedeće riječi ga otkrivaju kao istinskoga Sina Božjega koji čitavom svojom osobom svjedoči za evanđelje, za Radosnu poruku Božju ljudima te se ne da uznemiriti sitničavim razmišljanjem saduceja. Isus ih podsjeća na zgodu s gorućim grmom (usp. Izl 3,1-6). Bog, koji pušta da grm gori ali ne izgara, objavljuje se Mojsiju kao Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljev. Bog se dakle u svojoj objavi povezuje s ljudima, konkretnim imenima, i time sa svim ljudima u povijesti u njihovoј nezamjenjivoj jedinstvenosti. To vezivanje uz ljude zove se „Savez“ i označava Božju spremnost da ne želi biti bez svoga ljubljenoga stvorenja, bez čovjeka. Bog s ljudima sklapa Savez. I to ne čini s

mrtvima, nego sa živima. Jer „živ čovjek je slava Božja“ (Irenej iz Liona). To pojašnjavaju Isusove riječi: „On nije Bog mrtvih, nego živih; jer za njega su svi živi.“ Taj Savez je prema tome odlučujuća veza za čovjeka, koja ga povezuje s Bogom. Ako Bog, koji je Bog života, stupa u vječni Savez s čovjekom, onda čovjek zauvijek ima udjela u Božjem životu, koji ne poznaje početka ni kraja. Stoga je Isus, Sin Božji, taj Savez osobno. On sam je Savez, jer on je uskrsnuće i život (Iv 11,25). On je svojom ljubavlju koja je išla do križa slomio moć smrti i otvorio vrata života. Tko njega slijedi, neće ostati u tami, nego će imati svjetlo života (iv 8,12). Taj život stvarno nadilazi našu moć predočivanja i daleko je više od pukog nastavka zemaljskog života. To je život po Kristu i s Kristom te sa svima koji Kristu pripadaju. Da bi to usadio ljudima u srce, Isus svjesno i namjerno preokreće perspektivu u razgovoru sa saducejima. Čovjekov put nije put iz života u smrt, nego iz smrti u život. Taj život nam je darovan u krštenju i on je takoreći u klici već prisutan u nama. To nam govori da smrt već leži iza nas, a zemaljska smrt je samo prolaz u

vječni život kod Boga. Tu tajnu naše vjere obnavljamo svaki put kada susrećemo Krista u njegovo riječi, kada ga primamo u sakramentima i kada s njime živimo u zajedništvu Crkve. Taj život naime traži vjerno zajedništvo s Isusom. Na to nas je htio podsjetiti svojim riječima upućenim saducejima,

Svjetlo u tami

Utami mjeseca studenog tako sja uskrsno svjetlo Isusovih riječi. One su izraz saveza Božjega s ljudima te ujedno izraz Božjeg saveza s mojim osobnim životom. Smijem se pouzdati da me Bog neće zaboraviti. Naprotiv: Božja riječ je kao svjetlo u noći; daje nam utjehu, oslonac u tjeskobi nevolji i strahu. Povjerimo se toj Božjoj riječi iznova kao' Marija koja je u Nazaretu zauvijek izrekla „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj“ (Lk 1, 38).

Služba riječi 285/16

Vjera u uskrsnuće

Jednom sam na prvi petak nosio pričest starici koja je cijeli život u djevojaštvu i braku živjela dosljedno vjernički. U razgovoru mi se požalila da osjeća kako se približava smrt, a sve joj se čini da nakon smrti nema ništa. Predložio sam joj neka s ocem bolesnog dječaka iz evanđelja često ponavlja: „Vjerujem, Gospodine! Pomozi mojoj nevjeri!“

Tada mi je postalo jasno da je vjera u život nakon fizičke smrti Božji dar tjelesnom čovjeku u materijalnom svijetu. Dar koji valja čuvati i zalijevati milošću Božje riječi i sakramenata.

Vjerujemo li u uskrsnuće svoje i drugih ljudi? Uskrsnuće na život vječni. Živimo li u skladu s tom vjerom?

Mato Zovkić

Dan Gospodnji

Pravedni i nepravedni

Budući da ime Malahija dolazi od hebrejskog *malaki*, što jednostavno znači „*moj glasnik*“, smatra se da je riječ o anonimnom proroku koju je djelovao u V. st. pr. Kr., u vrijeme kad je Hram već obnovljen i u njemu se obavljalo bogoslužje.

U kršćanskoj Bibliji ova proročka knjiga posljednja je knjiga Staroga zavjeta, koja ima završetak otvoren prema budućnosti i iščekivanju eshatološkog Dana Gospodnjeg.

U odlomku današnjeg čitanja opisuje se kakav će to Dan biti. Opis je slikovit i dijeli se na dva dijela. U prvom (r. 19) se govori kakav će kraj zadesiti one koji čine zlo. Pri tome pisac koristi sliku paljenja strnjike što se svako ljeto pali nakon završetka žetve. Vatra kojom će se strnjika zapaliti bit će takva da će sažeci i korijen tako da neće biti nikakve mogućnosti da iz korijena udare mlade grančice. Tako će u dan koji se bliži zlikovci biti potpuno uništeni.

U drugom dijelu govori se o pravednicima koji se boje Imena Božjega. Oni će za razliku od zlikovaca obasjani suncem pravde uživati u zdravlju i radosti.

Znakovito je pak da prorok o zlikovcima govori u trećem licu, dok se pravednicima

obraća izravno u drugom licu. To je pozitivan proročki stav jer se prema Božjem narodu postavlja kao onaj koji opominje s blagonaklonošću i jasnom željom da se svi ljudi spase.

Razlog za lijepost

U poticajima i opomenama koje se odnose na dolazak Dana Gospodnjeg kao primjer kako taj dan treba dočekati Pavao navodi samoga sebe. Reakcija je to na lijepost koja se pokazuje kod nekih u zajednici, dok se Pavao isticao svojom marljivošću. Premda je mogao po pravu i običajima biti uzdržavan od zajednice u kojoj je djelovao, on je ipak nalazio vremena da svojim rukama zaradi kruh. Tako nije opteretio nikoga u zajednici nego je još posvjedočio da evanđelje naviješta bez nekih drugih interesa osim želje da ljudi čuju za radosnu vijest spasenja.

Rečenica „Tko neće da radi, neka i ne jede“ vjerojatno je već postojeća poslovica koju Pavao ovdje koristi gotovo na ironičan način. Naime, oni koji su u iščekivanju dolaska Dana Gospodnjeg našli 'pobožan' razlog da ne rade, onda neka ni ne jedu da bi doista posvjedočili autentičnost svoga iščekivanja. Međutim, Pavao s ironije brzo prelazi na sasvim ozbiljan govor te zaklinje Solunjane, to jest one među njima koji dangube, neka rade i tako jedu svoj, a ne tuđi kruh.

Teuta, Stari Ljubuški

A kada će to biti?

Premda Luka u Isusovoj eshatološkoj besedi sadržajno slijedi Marka (13,1-37), ipak unosi i neke svoje bitne pojedinosti. Prva je ta što Isus ne govori samo u krugu svojih učenika, nego se obraća svima prisutnima. Tako i kad govori o progonstvima koja će se okrenuti protiv njegovih učenika, onda to čuju svi, pa i oni koji će u tim progonima eventualno sudjelovati kao progonitelji. U tom je smislu Isusov govor otvoreniji, a ohrabrenje učenika veće. Besjeda započinje divljenjem nekih hramskom zdanju i zavjetnim darovima, na što Isus reagira riječima kako od svega toga što vide neće ostati ni kamena na kamenu. U povjesnom kontekstu te riječi ostvarile su se u razorenju Hrama sa strane Rimljana četrdesetak godine poslije što je za sve Zidove pa i za judeokršćane bio veliki šok koji je utjecao na formiranje vjerničke svijesti i potaknuo osjetljivost za eshatološke teme. Pišući svoje evanđelje u takvom vremenu evanđelist Luka povezuje razorenje Hrama s eshatološkim završetkom, ali ipak razlikuje ta dva događaja. Njihovo povezivanje nije takvo da ih poistovjećuje nego da ih promatra na istoj liniji povjesne niti.

Isto vrijedi i za ostale događaje poput potresa, prirodnih katastrofa, ratova, gladi, pošasti i na koncu progonstva Isusovih učenika. Sve su to događaji koji se trebaju dogoditi prije završetka, ali to samo po sebi nije završetak. Oni koji pak poistovjećuju sve te događaje sa sudnjim danom, zapravo su zavodnici i lažni proroci koji ljudi uvode u strah jer su i ratovi i gladi i progonstva itd. sastavni i trajni elementi svakog trenutka ljudske povijesti. To ne znači da Isus prema Lukinu evanđelju odgađa završetak u nedogled i da oslobađa ljudi od straha na način da im kaže kako se to neće dogoditi za njihova života. Ne. Isus svoje učenike i sve koji ga slušaju oslobađa straha svojom prisutnošću. Oni koji mu ostanu vjerni trput će i biti progonjeni čak i od svojih najbližih članova obitelj, ali ako ostanu čvrsto u zajedništvu s Isusom nitko i ništa im neće nauditi.

Prvo čitanje:
Mal 3, 19-20a

Ogranut će vam sunce pravde.

Čitanje Knjige proroka Malahije

Evo dan dolazi
poput peći užaren;
oholi i zlikovci
bit će kao strnjika:
dan koji se bliži spalit će ih
- govori Gospodin nad vojskama –
- neće im ostati ni korijena ni grančice.
A vama koji se imena moga bojite
sunce će pravde ogranuti
sa zdravljem u zrakama.

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam
Ps 98, 5-9

*Gospodin dolazi suditi pucima po
pravici.*

Zapjevajte Gospodinu uz citru,
uz citru i zvuke glazbala;
uz trublje i zvuke rogova:
kličite Gospodinu kralju!

*****

Neka huči more i što je u njemu,
krug zemaljski i stanovnici njegovi!
Rijeke nek plješću rukama,
zajedno s njima neka se brda raduju!

*****

Jer Gospodin dolazi,
dolazi suditi zemlji.
Sudit će krugu zemaljskom po pravdi
i pucima po pravici.

*****

Drugo čitanje

2Sol 3, 7-12

*Tko neće da radi, neka i ne jede.***Čitanje Druge poslanice sv.
Pavla apostola Solunjanima****B**raćo:

Sami znate kako nas treba naslijedovati. Jer dok bijasmo među vama, nismo živjeli neuredno: ničiji kruh nismo badava jeli, nego smo u trudu i naporu noću i danju radili da ne bismo opteretili koga od vas. Ne što ne bismo imali prava, nego da vam sebe damo za uzor koji ćete naslijedovati. Doista, dok bijasmo u vas, ovo vam zapovijedasmo: Tko neće da radi, neka i ne jede! A čujemo da neki od vas žive neuredno: ništa ne rade, nego dangube. Takvima zapovijedamo i zaklinjemo ih u Gospodinu Isusu Kristu: neka s mirom rade i svoj kruh jedu.

Riječ Gospodnja**Evangelije**

Lk 21, 5-19

*Svojom ćete se postojanošću spasiti.***Čitanje svetog Evangelija po
Luki**

Uono vrijeme: Dok su neki razgovarali o Hramu kako ga resi divno kamenje i zavjetni darovi, reče Isus:

- *Doći će dani u kojima se od ovoga što motrite neće ostaviti ni kamen na kamenu nerazvaljen.*

Upitaše ga:

Učitelju, a kada će to biti? I na koji se znak to ima dogoditi? A on reče:

- *Pazite, ne dajte se zavesti. Mnogi će doista doći u moje ime i govoriti: 'Ja sam' i: 'Vrijeme se približilo!' Ne idite za njima. A kad čujete za ratove i pobune, ne prestrašite se. Doista treba da se to prije dogodi, ali to još nije odmah svršetak.*

Tada im kaza:

- *Narod će ustati protiv naroda i kraljevstvo protiv kraljevstva. I bit će velikih potresa i po raznim mjestima gladi i pošasti; bit će strahota i velikih znakova s neba.*

No prije svega toga podignut će na vas ruke i progoniti vas, predavati vas u sinagoge i tamnice. Vući će vas pred kraljeve i upravitelje zbog imena mojega. Zadesit će vas to radi svjedočenja.

Stoga uzmite k srcu: nemojte unaprijed smisljati obranu! Tà ja ću vam dati usta i mudrost kojoj se neće moći suprotstaviti niti oduprijeti nijedan vaš protivnik. A predavat će vas čak i vaši roditelji i braća, rođaci i prijatelji. Neke će od vas i ubiti.

Svi će vas zamrziti zbog imena mojega. Ali ni vlas vam s glave neće propasti. Svojom ćete se postojanošću spasiti.

Riječ Gospodnja

Podi s Kristom, a ne za njim

Ljudi uvijek vole znati vrijeme svršetka, u tome nisu izuzetak ni Isusovi učenici:

- Učitelju, a kada će to biti?

Ljudi žele znati i predzname svršetka, kao i učenici:

- Na koji se znak to ima dogoditi?

No, Isus ne daje odgovor, upozorava ih da nema nikakvih sigurnih znakova, ne smiju se dati zavesti krivim prorocima. Uvijek je bilo i bit će sektaša i zavoditelja, koji uznemiruju i zavaravaju ljudi, prognozirajući vrijeme svršetka. Mnogi su se dali zavesti. Isus je tu jasan i oštar:

- Ne idite za njima.

Uvijek je bilo i bit će, kako Isus govori, ratova i pobuna, potresa, gladi i čudnih prirodnih pojava na nebeskom svodu, pomrćine Sunca, uznemirujućih kometa. Sve to ne znači ništa. Ima ljudi koji smatraju da rat i druge nevolje znače skri svršetak. Tada ljudi postaju kroz ta "proročanstva" nemirni. Ništa nije lakše, nego uznemirene i poplašene ljudi takvim riječima utjerati u strah. No, to nije duh Gospodinov. Sve te stvari nisu nipošto znaci svršetka. To mogu biti djelomično kazne za grijeh, djelomično opomene da se ne izgubimo na zemlji.

Crkva će također biti progonjena. Isusova riječ sadrži potresno svjedočanstvo:

- Svi će vas zamrziti zbog imena mojega.

Ni to ne smije kršćane uznemiravati, Bog će uvijek dati dar govora i mudrosti, time

će imati prigodu dati svjedočanstvo, Bog će biti njihova zaštita. Ljudi su često uvjereni da se Bog mora umiješati kad se Crkva progoni, kad se ruše crkve, misle da će uslijediti posebni, iznenadni Božji zahvat, da je svršetak pred vratima. Krist odvraća od te obmane. Božja će pomoći biti unutarnja, po nutarnjem svjetlu i snazi, pojedinac će biti osobno zaštićen, premda može tjelesno propasti. progon Crkve nije znak skorog svršetka. u tijeku povijesti mogu se uvijek naći sve te stvari: nastup krivih proroka, provala katastrofa, bjesnilo progona. To su neophodni pratiteljii nametnici u povijesti Crkve, a ta je povijest zapravo spasopovijest. Svako razdoblje poznaje te znakove i, rekli bismo, tu nema ničeg posebnog, nikakvog dokaza bliskog svršetka. Ono što je sigurno jest dolazak svršetka, a ne vrijeme kad se ima to dogoditi. Vjera daje sigurnost o dolasku, a ne daje sigurnost o času. Tko daje sigurnost o času, taj ne govori iz vjere.

Kršćani, kao hodočasnici putuju kroz sve te poteškoće, nevolje, borbe, doduše, kao ljudi, malo uznemireni, ali ne i tjeskobni. Po Kristovoj riječi imamo sigurnost o DA, ali ne o KADA, o dolasku, a ne o vremenu dolaska.

Isusove nas riječi umiruju, daju nam sigurnost. Život nas s Njim oslobađa mnogih nepotrebnih tjeskoba. Mi znamo da smo po sakramentalnoj povezanosti s Njim već zakoračili u vječnost. Znamo da će On doći u slavi i čemu se strašiti susreta s voljenom osobom? On je već s nama na otajstven način:

- Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta! Konačno, dolazak, susret i zajedništvo u vječnosti.

Stjepan Harjač

Tri nebeska ključa

Živio jednom velik i bogat kralj, u doba kad su još svi ljudi poznavali visoko brdo, na vrhu kojega su bila sazdana nebeska vrata. Uza sve svoje golemo bogatstvo, kralj je poželio imati i ključeve vrata koja vode u nebo. No nitko mu ih nije mogao donijeti. Jednoga dana dođe kralju mudar čovjek i reče:

- *Sva blaga svijeta mogu se dobiti na dar, ali ključeve vrata koja vode u nebo mora svatko sam tražiti.*

I kralj se popne na strmo brdo, do vrata koja vode u nebo, i kaže anđelu, čuvaru Božjega vječnog vrta:

- *Ne mogu naći mira, dok ne posjedujem ključeve neba.*

Anđeo mu kroza smijeh odvrati:

- *Na zemlji cvatu tisuće nebeskih ključeva po kojima ljudi gaze. Nađeš li tri prava, koji samo kraj tvojih nogu cvatu za tebe, moći ćeš otvoriti nebeska vrata.*

Mnoge godine kralj je među cvijećem tražio nebeski ključ, pazeći da ga ne pogazi, ali nijedan nije ciao baš kraj njegovih nogu.

Jednog dana onuda je prosila neka jadna djevojčica, siroče bez oca i majke.

Dvorjani kraljevi najradije bi je odagnali, ali im je kralj branio. Čak ju je posjeo uza se, na svoga konja. U dvoruju je nahranio i odjenuo. Uto je kraj njegovih nogu procvao mali zlatni nebeski ključ. I kralj je sve siromahe i djecu svoga kraljevstva proglašio svojom braćom i sestrama.

Opet su prošle godine. Jednom, jašući šumom, kralj opazi bolesnoga vuka. Njegovi dvorjani nakanili su ga ubiti, no kralj im je branio. Ponio ga je u svoje dvore i njegovao ga, sve dok vuk nije ozdravio. Otada ga je vuk stalno pratilo. I drugi je zlatni nebeski ključ procvao kraj kraljevih nogu. Stoga je kralj sve zvijeri u svom kraljevstvu proglašio svojom braćom i sestrama.

Opet je minulo nekoliko godina. Jednom je kralj šetao svojim bajnim perivojem, zasađenim rijetkim cvijećem. Uza samu stazu opazi kralj kako raste jedna mala, nezamjetna vlat; gotovo se osušila.

- *Donijet ću ti vode, da te zalijem* - reče kralj.

- *To je drač!* - usprotivio se vrtlar. - *Iskopat ću ga i baciti. Njemu nije mjesto u kraljevskom perivoju.*

Kralj je ipak donio vode i zalio biljku da može opet disati i rasti.

Sada je kraj kraljevih nogu procvao treći nebeski ključ. Tu su bili još i prosjakinja i vuk. A kralj je na visokom brdu ugledao nebeska vrata, širom otvorena.

I danas još cvatu ta tri nebeska ključa, i svijetle sjajnije i ljepše od svih dragulja i svega cvijeća na ovome svijetu.

Moja vjera

kateheze za vjersku poduku odraslih

Sakramenti

Sakrament krštenja

Uprvo doba kršćanstva u zajednicu vjere su se primali odrasli muškarci i žene nakon dosta duge priprave. Čitava ta priprava završavala je slavljenjem sakramenta krsta, potvrde i euharistije. Ta tri sakramenta zovu se i danas, premda ih djeca primaju postupno, sakramenti kršćanske inicijacije ili uvođenja u kršćanstvo. Po njima ljudi "oslobodjeni vlasti tmine, umrli, suukopani i suuskrsnuli s Kristom, primaju Duha posinaštva i s cijelim Božjim narodom slave spomen-čin Gospodinova uskrsnuća", (Dekret II. vatikanskog sabora O misijskoj djelatnosti Crkve, br. 14).

I danas, naročito u gradovima, ima sve više odraslih koji nisu kršćani. Otvoreno i radosno svjedočanstvo vjere kršćanske zajednice ili kojeg člana Crkve može i njih potaknuti da se dublje upoznaju s kršćanstvom i pristupe zajednici Crkve. Budući da se radi o odraslim osobama, potrebno je da njihova priprava za pristup zajednici Crkve bude što temeljitija. Preporučljivo je da se sam čin ulaska u zajednicu Crkve, koji se slavi trima

sakramentima inicijacije, slavi u uskrsnoj noći u kojoj se slavi i spomen-čin Kristova uskrsnuća. Na taj se način želi pokazati da vjerom u Krista čovjek zajedno s Kristom uskrsava na nov život.

Kršćanska inicijacija odraslih

Slavljene kršćanske inicijacije je završetak dosta dugog puta: od trenutka kad netko po prvi put otkrije Krista pa do samog slavlja krsta, potvrde i euharistije. Nema potpunog kršćanina ako nije primio sva tri ova sakramenta. Zajedno s krštenjem i euharistijom sakrament potvrde tvori cjelinu sakramenata kršćanske inicijacije, jedinstvo koje treba čuvati. Stoga je primanje ovog sakramenta nužno za utvrđivanje krsne milosti. Po sakramentu Potvrde krštenici se još savršenije povezuju s Crkvom, obdaruju se posebnom jakošću Duha Svetoga te tako imaju veću obvezu da kao pravi Kristovi svjedoci riječju i djelom šire i brane vjeru" (KKC 1285).

Prva etapa je ulazak u katekumenat (catekumen je onaj koji sluša). I sam ulazak se slavi posebnim obredom, kojim katekumen odsada može slobodno i

Krstionica svetoga Ivana, Split, www.putovnica.net

punopravno sudjelovati u službi riječi za vrijeme euharistijskog slavlja. Za vrijeme katekumenata odrasli kršćanin dublje proučava kršćansku vjeru, upoznaje Krista i njegovo evanđelje. Svakako je najvažnije da dođe u susret sa zrelom kršćanskom zajednicom, koja ga i svjedočanstvom svoje vjere i života uvodi u otajstvo Krista.

Katekumenat traje u ovisnosti prema tome kako dozrijeva vjera odraslog čovjeka. Često je za to potrebno i više godina. Za to vrijeme katekumen s ostalim pripravnicima na krštenje sudjeluje u posebnim bogoslužjima na kojima sluša Božju riječ i zajedno upravljanje molitve Gospodinu. Posljednja priprava na Kršćansku inicijaciju je početak Korizme. Tada on još dublje upoznaje vjeru, češće sluša Božju riječ, moli se i trudi oko svog potpunog obraćenja Kristu i njegovu evanđelju.

Najznačajniji dani u razdoblju katekumenata su treća, četvrta i peta korizmena nedjelja, koje se nazivaju *nedjeljama skrutinija*. U te nedjelje čita se

evanđelje o Samarijanki (živa voda), o iscijeljenju slijepca od rođenja (svjetlo) i o Lazarovu uskrsnuću (novi život). I kroz tjedan se održe dva sastanka na kojima Crkva budućim kršćanima predaje Molitvu Gospodnju (Oče naš) i vjeroispovijest (Vjerovanje).

Tri sakramenta kršćanske inicijacije podjeljuju se u Vazmenoj noći, nakon Službe riječi, čija čitanja predstavljaju najdublji i najrječitiji dio krsne pouke. Ako tom slavlju ne predsjeda biskup, onda sam svećenik podijeli i potvrdu.

Ali ulaženje u kršćanstvo nije time završeno. U tjednima nakon Uskrsa novi kršćanin otkriva svoje mjesto u bratskoj zajednici vjere. Odsada on može na bogoslužnim sastancima čitati Božju riječ, a ako dobije i ovlaštenje za to, dijeliti i svetu pričest. Sam život vjere traje cijelog života, do časa kad smrću umire s Kristom da bi s njime i uskrsnuo na novi život.

Krštenje djece

Premda sakramente valja primati s vjerom, Crkva je od davnine krstila i djecu koja nisu došla do dobi rasuđivanja. Koliko je to opravdano? Crkva ih krsti jer ona vjeruje u Krista i bogatstvo života koji joj je on dao, a to želi prenijeti i maloj djeci. Kao što se roditelji trude da djecu od rana djetinjstva pravilno usmjere odgojem, šalju ih u dječje vrtiće i školu, premda oni još nisu svjesni važnosti svega toga, isto tako i zajednica vjere, Crkva, želi od djetinjstva djeci prenijeti bogatstvo života i nauke što ju je donio Krist time da i njih primi među svoje članove, udijeli im krsnu milost i trajno obilježi neizbrisivim biljegom krštenja. Svakako, potrebna je i vjera roditelja. Stoga se danas sve više traži da roditelji koji žele krstiti svoju djecu i sami obnove svoju spoznaju vjere, da to i za njih bude prigoda novog obraćenja Kristu. Potrebno je zato da se na vrijeme prijave svome župniku te ako je potrebno, da s njime razgovaraju i o svojoj vjeri.

Dijete koje se krsti jednom će i samo trebati svjesno prihvati vjeru u koju ga je uvela zajednica Crkve. Ono će zato najprije u obiteljskom domu vidjeti svjedočanstvo vjere svojih roditelja, zatim će cijela zajednica Crkve pomoći roditeljima svojim životom da njihovo dijete što bolje upozna i prihvati Krista. Vjeronauk koji će slijediti, zatim prva pričest i potvrda nisu tek neka formalnost,

nego dublje ulazeњe mладог kršćanina u zajednicu vjere. Kad upozna i opredijeli se za Krista, moći će i svojim životom svjedočiti o velikodušnoj Kristovoj ljubavi prema svoj braći ljudima i tako će pripomoći ostvarenju Kristova kraljevstva ljubavi, istine i pravednosti. Budući da se dijete krsti u vjeri Crkve, dobro je da se krštenje djece obavlja nedjeljom i da pri tom bude prisutna i cijela kršćanska zajednica, koja će i kasnije podupirati mlađe kršćane u vjeri i pomoći im da u njoj rastu.

Dobro je da se roditelji za krštenje djeteta jave barem mjesec dana ranije. Ako se u župi organizira i posebni tečaj za pripravu krštenja djece, poželjno je da njemu uz roditelje budu prisutni i kumovi, koji će biti pomoćnici roditeljima u kršćanskom odgoju djece. Kao spomen na krštenje lijepo je da roditelji pripreve svijeću i bijelu haljinicu koju će svećenik u obredu krštenja dati djetetu. Ne treba ni spominjati da će tom činu sudjelovati roditelji. Poželjno je da se krštenje obavlja za vrijeme svete mise. U tom slučaju krštenje se slavi nakon propovijedi. U obredniku postoji više obreda: za krštenje jednog djeteta ili za krštenje više djece. Postoji i obred krštenja djece u opasnosti ili na času smrti. Tada krstiti može svaki čovjek s time da želi dijete uvesti u zajednicu vjere Crkve.

Vjerujem u uskrsnuće tijela

Uz evanđelje XXXII. nedjelje kroz godinu

Premda nas to košta života - uskrsnut ćemo. Taj duhoviti grafit navodi Pedro Casaldaliga, umirovljeni dugogodišnji biskup jedne brazilske dijeceze, u svom tekstu o uskrsnuću, žečeći ilustrirati mišljenje da kršćanska vjera u uskrsnuće mrtvih pretpostavlja kako radikalnost smrti ljudskoga života u svim njegovim dimenzijama, tako i radikalnost čovjekova uskrsnuća u svim aspektima života.

Platonsko i biblijsko-kršćansko shvaćanje

Sovom temom dotiče se pitanje svih pitanja: Završava li ljudski život smrću definitivno, odlazi li čovjek kroz ta vrata u apsolutno ništa, koje povratno i na sam život baca sjenu besmisla što u laž ugoni sva čovjekova nastojanja oko dobroga, lijepoga i smislenoga? Ili postoji život i nakon smrti?

Zanimljivo je pratiti odgovor na to pitanje što ga nalazimo na stranicama Biblije Staroga zavjeta: od staroizraelskog uvjerenja da umrli, poput nekih sjena, borave u šeolu, mjestu tame, zaborava i

Josip Botteri Dini,, *Uskrsnuće*,
<http://www.hrvatski-fokus.hr>

radikalne odijeljenosti od svega živoga pa tako i od Boga, do postupnog jačanja vjere u kasnom židovstvu da će Bog, kao onaj Vjerni koji nikad - pa ni u smrti - ne povlači svoje obećanje spasenja čovjeku, uskrisiti mrtve na novi život u punini. Pri tome se, u skladu sa semitskim shvaćanjem o čovjeku kao bitno cjelovitom a ne podijeljenom biću, misli i na cjelovito uskrsnuće cjelovito umrlih, dakle ono koje uključuje i čovjekovu tjelesnu dimenziju. Samo se u starozavjetnoj mudrosoj literaturi, nastaloj pod helenističkim utjecajem, susreće grčko dualističko poimanje čovjeka i s njime povezani nauk o besmrtnoj naravi duše.

Klasičnu formu toga nauka, koja se održala kroz duga stoljeća sve do Kantove kritike, na nenađmašen je način u svome Fedonu izgradio Platon iznoseći nepobitne dokaze za besmrtnost duše. Budući da je duhovne i jednostavne, zapravo božanske naravi, duša je po svojoj biti besmrtna te u trenutku smrti napušta smrtno tijelo da bi se pridružila bogovima u njihovu blaženom životu. Smrt zapravo nije ništa strašno jer ona nije uništenje čovjekova života u svim njegovim dimenzijama nego oslobođanje njegove istinske biti, duše, iz okova tjelesnosti kako bi zadobila udio u onome božanskom. Zato Platonov učitelj Sokrat svoj govor sucima koji su ga nepravedno osudili na smrt završava riječima: Međutim, sad je došlo vrijeme da pođemo: ja idem u smrt, a vi nastavljate živjeti. Tko će od nas bolje proći, ostaje zakrito svakome osim bogu.

No način na koji Sokrat prihvata smrt pokazuje kako je ipak posve uvjeren da će on „bolje proći“. Njegova sigurnost, opuštenost i vedrina kojom u krugu najodanijih prijatelja odlazi u smrt nije kroz sve ove vjekove izgubila ništa od svoje fascinacije. Zadnje što je rekao: Kritone, Asklepiju dugujemo pijetla! Nego podajte ga i ne zaboravite! bilo je izraz zahvalnosti bogu liječničkog umijeća što mu smrt donosi iscjeljenje od najteže „bolesti“ - samoga zemaljskog života kao takvog. Smrt je dakle nešto dobro i lijepo.

Kršćanski odgovor na problem smrti polazi od temeljne praizvorne vjere u Isusovo uskršnje. A to je uskršnje, u skladu s biblijskom slikom o čovjeku, shvaćeno kao tjelesno uskršnje. Novim, neočekivanim i nepojmljivim Božjim

stvaralačkim činom, Isus je kao cjelovit čovjek uveden u definitivni život u Bogu. Ta Isusova soubina temelj je kršćanske nade da je i svima drugima otvorena ista perspektiva: Božjim zahvatom i oni će kroz smrt postati dionicima njegova božanskog života.

Koliko god platonsko i biblijsko-kršćansko shvaćanje na prvi pogled izgledali bliski, u bitnome se ipak razlikuju. Prema kršćanskom poimanju smrt je najveći i zadnji čovjekov neprijatelj: ona nije nešto prividno nego je zbiljska i nepobjediva moć koja uništava čovjekov život u svim njegovim aspektima. Biblijsko-kršćanskom poimanju u njegovu izvornom obliku strana je misao da bi uskršnje bilo neko samooslobađanje po svojoj naravi besmrtnе duše. Naprotiv, uskršnje je isključivo stvaralačko djelo Onoga koji se u Isusovom slučaju pokazao Bogom živim, koji jedini pobjeđuje smrt, i Bogom vjernim, koji svojim vjernima ostaje vjeran u i s onu stranu smrti. Uskršnje ne proizlazi iz ljudske naravi. Iz nje proizlazi samo smrt te je u tom smislu uskršnje „nad-naravni“ dar Božje milosti. Ako se, dakle, uskršnje ne sastoji u pukom nastavku života besmrtnе duše nakon tjelesne smrti nego u Božjem uskrišenju cjelovitog čovjeka na novi život, onda, poput Isusova, i uskršnje svih ostalih ima tjelesni karakter: Vjerujem u uskršnje tijela, stoji u Apostolskom vjerovanju.

Tjelesni karakter uskršnja nije neki usputni sadržaj kršćanske vjere nego upravo središnji. On, naime, proizlazi iz biblijskog shvaćanja odnosa Boga i svijeta. Poput duhovnog, i materijalni je svijet Božje djelo, dakle u biti dobar, kako kaže Biblija. A čovjeka, svoju „sliku i priliku“, Bog

Đuro Seder, *Uskršnji Krist*, detalj, <https://www.svetiantosarajevo.com>

je načinio iz zemlje, te se i sam objavio u tijelu i živio zemaljskim životom. Posve je onda razumljivo da Bog i spašava čovjeka u njegovoj cijelosti, da ga dakle uskrisava u njegovoj tjelesnosti.

No, tu tjelesnost ne treba shvatiti u biološko-materijalnom nego u obuhvatno-osobnom smislu. U svjetlu moderne antropologije, koja je daleko bliža biblijskoj slici nego dualističkoj, čovjek se shvaća kao jedinstvo tjelesno-duhovne egzistencije. Naš tjelesni identitet ne može se zasnivati na identitetu zasebnog fizičko-kemijskog supstrata - koji se, kako je već duže vremena poznato, stalno mijenja - nego na identitetu naše osobne subbine, koja je uvijek bitno tjelesno određena.

Valja imati na umu kako mi ne samo da imamo tijelo nego i jesmo tijelo. Ljudska je osoba bitno tjelesno konstituirana u tom smislu što ona preko tijela kao svoga medija uspostavlja odnose prema sebi, prema drugima i prema svijetu. Otuda tijelo ne smijemo svesti na njegovu fiziološku datost nego ga treba misliti kao identičnu osobnu zbilju s cijelom njezinom biografijom. Sva povijest našega života odvija se na tjelesan način: sve što čovjek

prima u sebe: sva iskustva, sve dojmova, susrete i osjećaje, sve ga to oblikuje i sačinjava njegov jedinstveni identitet. Jednako tako on i aktivno utječe na druge i na svijet: on se saopćava i samoga sebe posreduje drugima preko tijela, ostavljajući tako svojim djelovanjem tragove u svijetu i životima drugih.

Sve to, taj osobni posve specifični identitet, jest „tijelo“ koje u smrti Bog prihvata i uvodi u svoj vječni život. U smrti čitav čovjek s dušom i tijelom, to znači s čitavim svojim životom, sa svojim osobnim svijetom i s čitavom jedinstvenom povijesti svoga života stupa pred Boga - piše Gerhard Lohfink. Zato, veli isti teolog, Bog ljubi više od molekula koje se u trenutku smrti nalaze u tijelu. On ljubi tijelo koje je za života ostavilo mnoge tragove u jednom svijetu koji je po tim tragovima postao ljudski;... Uskršnje tijela znači da za Boga ništa od toga nije propalo, jer on ljubi čovjeka. On je skupio sve suze i nijedan mu smiješak nije promakao. Uskršnje tijela znači da čovjek kod Boga ne nalazi ponovno samo svoj zadnji trenutak nego svoju povijest.

Ivan Bubalo

NAŠI POKOJNI

IVAN ČAKIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Bogdanovci, 10. studenoga 1991.

STEVO GRBIĆ,

PU istarska, Zračna Luka Pula, 10. studenoga 1991.

VICALJ MARJANOVIĆ,

PU istarska, Pula Zračna Luka, 10. studenoga 1991.

ZVONKO ŠAMUKIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Bogdanovci, 10. studenoga 1991.

JOSIP ŠARČEVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Bogdanovci, 10. studenoga 1991.

MIROSLAV TIŠLJAR,

PU vukovarsko - srijemska, Marinci, 10. studenoga 1991.

MIROSLAV TIŠLJAR,

PU vukovarsko - srijemska, Marinci, 10. studenoga 1991.

JURE STILINOVIC

PU ličko - senjska, Gospić, 11. studenoga 1995.

ANTE DUMENČIĆ,

PU karlovačka, Saborsko, 12. studenoga 1991.

DARKO DUMENČIĆ,

PU karlovačka, Saborsko, 12. studenoga 1991.

IVICA DUMENČIĆ,

MUP, Saborsko 12. studenoga 1991.

DAVOR JUSUFOVIĆ,

PU virovitičko - podravska, Donje Pištane, 12. studenoga 1991.

MARIJAN LEVAK,

PU varaždinska, Borovo Naselje, 12. studenoga 1991.

MATE ŠPEHAR,

PU primorsko - goranska, Saborsko, 12. studenoga 1991.

ŽELJKO UGARKOVIĆ

PU bjelovarsko - bilogorska, Garešnica, 12. studenoga 1994.

DRAGOLJUB DROBAC,

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 13. studenoga 1991.

DRAGO JURČEVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Nuštar, 14. studenoga 1991.

ANTUN SUBAŠIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Nuštar, 14. studenoga 1991.

STJEPAN ŽIVKOVIĆ

PU sisačko - moslavačka, Stubalj, 14. studenoga 1991.

DRAGUTIN LEHKEC

PU međimurska, Vukovar, 14. studenoga 1991.

PETAR PETKO

PU osječko - baranjska, Osijek, 14. studenoga 1994.

ROMAN JEŽ

PU zagrebačka, Jastrebarsko, 15. studenoga 1991.

VLADO ABRAMAC

PU vukovarsko - srijemska, Nijemci, 16. studenoga 1991.

DAMIR VITINA

PU bjelovarsko - bilogorska, Sirač, 16. studenoga 1991.

MARINKO SESAR

PU sisačko - moslavačka, Sisak, 16. studenoga 1995.

MILE DUKA

PU vukovarsko - srijemska, Nijemci, 17. studenoga 1991.

ĐURO POŽGAJ

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 17. studenoga 1991.

ZLATKO, BLAŽEVIĆ

PU istarska, Ovčara, Vukovar, 18. studenoga 1991.

VJEKOSLAV CEROVEČKI

PU varaždinska, Borovo Naselje, 18. studenoga 1991.

IVAN ĐURĐEK

PU varaždinska, Borovo Naselje, 18. studenoga 1991.

MIROSLAV TIŠLJAR,

PU vukovarsko - srijemska, Marinci, 10. studenoga 1991.

ANTE DUMENČIĆ,

PU karlovačka, Saborsko, 12. studenoga 1991.

DARKO DUMENČIĆ,

PU karlovačka, Saborsko, 12. studenoga 1991.

IVICA DUMENČIĆ,

MUP, Saborsko 12. studenoga 1991.

DAVOR JUSUFOVIĆ,

PU virovitičko - podravska, Donje Pištane, 12. studenoga 1991.

MARIJAN LEVAK,

PU varaždinska, Borovo Naselje, 12. studenoga 1991.

MATE ŠPEHAR,

PU primorsko - goranska, Saborsko, 12. studenoga 1991.

DRAGOLJUB DROBAC,

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 13. studenoga 1991.

DRAGO JURČEVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Nuštar, 14. studenoga 1991.

ANTUN SUBAŠIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Nuštar, 14. studenoga 1991.

STJEPAN ŽIVKOVIĆ

PU sisačko - moslavačka, Stubalj, 14. studenoga 1991.

DRAGUTIN LEHKEC

PU međimurska, Vukovar, 14. studenoga 1991.

ROMAN JEŽ

PU zagrebačka, Jastrebarsko, 15. studenoga 1991.

VLADO ABRAMAC

PU vukovarsko - srijemska, Nijemci, 16. studenoga 1991.

DAMIR VITINA

PU bjelovarsko - bilogorska, Sirač, 16. studenoga 1991.

ŽELJKO DOMAZET

PU splitsko - dalmatinska, Kaštela, 16. studenoga 1992.

MILE DUKA

PU vukovarsko - srijemska, Nijemci, 17. studenoga 1991.

DURO POŽGAJ

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 17. studenoga 1991.

ZLATKO, BLAŽEVIĆ

PU istarska, Ovčara, Vukovar, 18. studenoga 1991.

VJEKOSLAV CEROVEČKI

PU varaždinska, Borovo Naselje, 18. studenoga 1991.

IVAN ĐURĐEK

PU varaždinska, Borovo Naselje, 18. studenoga 1991.

BRANKO KRAJINOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 18. studenoga 1991.

MARTIN MARIJANOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 18. studenoga 1991.

DARKO PRELOŽNIK

PU brodsko - posavska, Slavonski Brod, 18. studenoga 1991.

TIHOMIR TRALJIĆ

PU istarska, Ovčara, Vukovar, 18. studenoga 1991.

STJEPAN VUSIĆ

PU varaždinska, Borovo Naselje, 18. studenoga 1991.

ŽELJO ROSANDIĆ

PU brodsko - posavska, Slavonski Brod, 18. studenoga 1993.

ZVONKO BAN

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

MILORAD BEG

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

MIROSLAV BLAŠKOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

IVICA BOŠKOVIĆ

PU istarska, Marinci, 19. studenoga 1991.

NIKŠA BOŽANIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Nijemci, 19. studenoga 1991.

JOSIP BRADARIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

STANKO DUVNJAK

PU vukovarsko - srijemska, Ovčara, Vukovar, 19. studenoga 1991.

MILAN GREJZA

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

TOMISLAV HEGEDUŠ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

BRANKO LUKENDA

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

ANDRIJA MOKOŠ

PU primorsko - goranska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

MIROSLAV PAP

PU vukovarsko - srijemska, Marinci, 19. studenoga 1991.

JOSIP REP

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

ANTUN SOLOMUN

PU sisačko - moslavačka, nepoznato, 19. studenoga 1991.

DRAGUTIN ŠAVORIĆ

PU varaždinska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

DOMINK ŽERAVICA

PU istarska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

DAMIR ŽIVKOVIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 19. studenoga 1991.

DUŠKO BOŠNJAK

PU osječko - baranjska, Osijek, 19.studenoga 1991.

IVAN HIŽMAN

PU međimurska, Vukovar, 19.studenoga 1991.

DRAGAN BENI

PU brodsko - posavska, Slavonski Brod , 19. studenoga 1993.

KREŠIMIR ARNOLD

PU vukovarsko - srijemska, Ovčara, Vukovar, 20. studenoga 1991.

MARKO BOSAK

PU varadinska, Vukovar, Ovčara, 20. studenoga 1991.

TOMISLAV, BOSANAC

PU istarska, Pripadnik Civilne zaštite, Vukovar, 20. studenoga 1991.

IVAN CRNJAC

PU brodsko - posavska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

MIJO DUMBOVIĆ

PU sisačko - moslavačka, Mošćenica, 20. studenoga 1991.

MILENKO GALIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Ovčara, Vukovar, 20. studenoga 1991.

IVICA HORVAT

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

MILAN IVANKOVIĆ

PU osječko - baranjska, Antunovac, 20. studenoga 1991.

TOMO JAMBOR

PU varadinska, Vukovar, Ovčara,20. studenoga 1991.

IVICA JEZIDŽIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

IVICA JURAŠINOVIC

PU sisačko - moslavačka, Mošćenica, 20. studenoga 1991.

JOSIP, KAPUSTIĆ

PU varadinska, Vukovar, Ovčara, 20. studenoga 1991.

VJEKOSLAV KATIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

BORISLAV KOSTOVIĆ

PU splitsko - dalmatinska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

IVAN MIŠIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Ovčara, Vukovar, 20. studenoga 1991.

MARKO PRGOMET

PU osječko - baranjska, Ernestinovo, 20. studenoga 1991.

SALVADOR RIMAC

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 20. studenoga 1991.

DRAGO STARČEVIĆ

PU osječko - baranjska, Ernestinovo, 20. studenoga 1991.

SLAVKO ŠANTEK

PU varaždinska, Borovo Naselje, 20. studenoga 1991.

VLADO ZETOVIĆ

PU osječko - baranjska, Ernestinovo, 20. studenoga 1991.

LJUBOMIR JALŠOVEC

PU međimurska, Vukovar, 20.studenoga 1991.

ANTUN MUTVAR

PU međimurska, Vukovar, 20.studenoga 1991.

IVAN OREŠKI

PU međimurska, Vukovar, 20.studenoga 1991.

DRAŽEN ŠTEFULJ

PU međimurska, Vukovar, 20.studenoga 1991.

DARKO TIŠLJARIĆ

PU međimurska, Vukovar, 20.studenoga 1991.

MIROSLAV PUJIĆ

PU požeško - slavonska, Šeovci, 20. studenoga 1993.

DAMIR BEDNJANIĆ

PU varaždinska, Varaždin, 20. studenoga 1995.

JOKO LOVRIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Ovčara, Vukovar, 21. studenoga 1991.

NIKOLA ČULINA

PU zadarska, Slivnica Donja, 21.studenoga 1991.

LUKA PAVIČIĆ

PU ličko - senjska, Gospić, 21. studenoga 1993.

ALOJZ ŠKODA

PU koprivničko - križevačka, Pakrac, 22.studenoga 1991.

ANTO MARKIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Vođinci, 23. studenoga 1991.

BOŽIDAR JAMBREŠIĆ

PU koprivničko - križevačka, Trostveni Markovac, 23.studenoga 1991.

POČIVALI U MIRU!

Mali vjeronaučni leksikon

Juda

Juda Iškariotski, hebrejski, יהודָה אִישׁ־קָרְיוֹת Juda iz Kariota ili Juda čovjek s bodežom ; grčki Ιούδας Ἰσκαριώτης jedan od dvanaestorice apostola U evanđeljima, na popisima apostola uvijek je na posljednjem mjestu.

Za trideset srebrenjaka, što je bila cijena jednoga roba, izdao je Isusa Sinedriju (židovskom Velikom vijeću). Na to ga prema Novom zavjetu navela pohlepa kako nam govore evanđelisti Matej (Mt 26,15) i Marko (Mk 14,10). Evanđelisti Luka (Lk 22,3) i Ivan (Iv 13,2) govore da ga je na izdaju naveo Sotona.

Njegova smrt opisana je u Matejevu evanđelju (Mt 27,3-59) i Djelima apostolskim (Dj 1,16-19). Prema predaji objesio se na drvo vrste Cercis Siliquastrum, prema njemu nazvano Judino drvo.

Nakon Judine smrti na njegovo mjesto izabran je apostol Matija.

Judaisti

Judaisti, (judaizanti, latinski *iudaisantes, oni koji požidovljuju*) u ranoj Crkvi struja među kršćanima židovskog podrijetla (judeokršćanima, obrezani kršćani), krajnje vjerna Mojsijevu zakonu. Većinom su obraćeni farizeji koji su i nakon krštenja smatrali židovsko obrezanje i Mojsijev zakon nužnim za spasenje. To su tražili i od pokrštenih pogana.

Prve rasprave i sukobljavanja o toj temi dogodile su se u antiohijskoj crkvenoj zajednici, sastavljenoj većinom od obraćenih pogana. Prema Djelima apostolskim (Dj 15) i Poslanici Galaćanima (Gal 2, 1-10), apostolski sabor u Jeruzalemu odbacio je zahtjev da obraćenici s paganstva moraju prihvati Mojsijev zakon i obrezanje, čime počinje odvajanje rane Crkve od Židovstva. Većina kršćanskih zajednica distancirala se od judaista, a Pavao se s njima obračunava u Poslanici Galaćanima.